

№8 (890) 26 ақпан, 2021 жыл

Республикалық қоғамдық-саяси апталық газет

ARDAK.KZ
АҚПАРАТТЫҚ ПОРТАЛЫ
Айрықша ақпараттарыңыз болса
«Ватсан» арқылы тәуліктің кез-келген
уақытында мына байланыс телефоны
арқылы жолдай аласыздар:
8 (778) 115-15-25
Эл.пошта: ardak.gazeta@mail.ru

ЖАЗЫЛУ ИНДЕКСІ: 65475

Шымкент қаласының әкімі Мұрат Эйтенов 2020 жылдың қорытындысы бойынша онлайн форматта откен халық алдында есеп беру көздесінде еліміздің үшінші мегаполисінің дамуындағы басты өзгерістер туралы айтып берді.

Оның айтудында, Шымкент қаласының бюджеті откен жылдармен салыстырғанда екі есеге жуық өсіп, қазіргі таңда 463 млрд теңдені құрады. Тиісінше инвестиция колемі 41 пайызға есті. Сондай-ақ, откен жылы Индустрималь-инновациялық даму бағдарламасының аясында шаңарда құны 38 млрд теңге тұратын 22 жоба іске

асты. Онда 1 мыңдан астам жұмыс орны ашылды.

«Казірге таңда қалада үш өндірістік аймақ жұмыс істейді. Алды осыдан он жыл бұрын ашылған. Осы аймақта 110 кәсіпорын бар. Олар 7 690 адамды жұмыспен қамтып отыр. Тек откен жылдың өзінде бюджетке 7 млрд теңгеге жуық салық түсти. Осы аймактарда биыл 39 млрд теңгеге 16 жоба іске асады. Қосымша 800-ден астам жұмыс орны ашылады. Алайда бұл аймактар қазір толды, бос жер жок. Соны ескеріп, тағы үш аймақ ашуды көздел отырмызы», - деп атап отті мегаполис әкімі.

Шымкентте барлық әлеуметтік-экономикалық

көрсеткіштер айтарлықтай өсін. Мәселен, ауыл шаруашылық саласында былтыр құны 5 млрд теңгеден астам қаржыға 10 жоба іске ассырылды. Салада өндіріс 4,4 пайызға өсіп, 36 млрд теңгеге жетті. Биыл 16 млрд теңгеге 32 жобаны іске ассырып, 1700-ден астам жұмыс орны ашылады.

«Шымкентте кәсіпкерлікке қолдау көрсетіп, инвестиция тартуға басымдық беріп отырмыз. Сонын арқасында былтыр инвестиция көлемі 41 пайызға өсіп, 278,5 млрд теңгеге жетті. Өсім бойынша, республикада 17-орыннан 2-орынға шықтық. Откен жылды 2020-2025 жылдар аралығында іске асатын инвестициялық жобаның базасы әзірленді. Оған құны 1,4 трлн.тәнге құрайтын 157 жоба енді. Биыл Шымкентке 330 млрд теңгеден астам инвестиция тарту жоспарланды, осімі 26 пайызды құрамақ», -

деді Мұрат Дүйсенбекұлы.

2025 жылға дейін Шымкентте 85 мектеп ашылады, оның 33-і мемлекеттік жекеменшік әріптестік негізінде, 40 мектепті жеке инвесторлар есебінен салынады. Оның ішінде биыл 32 мектептің құрылышы басталады. Сонымен бірге есеп беру көздесінде 14 мектептің құрылышы өткізілді. Мұрат Дүйсенбекұлы мегаполистегі эпидемиялық ахуалдың тұрақты екенін айта келіп, медицина саласында әкімдік тарапынан айтарлықтай көп көңіл белініп жатқандығын сөз етті.

«Былтыр жыл бойы коронавирус індітімен күрессек, биыл да бұл күрес жалғасады. Әлем галымдары жыл бойы вакцина жасауға жұмылды. Қазір бірнеше вакцина тіркелді. Солардың бірі отандық qazcovid вакцинасы, қоктемде жаппай өндіріске шығады. Сонымен

бірге бізге ресейлік sputnik вакцинасы келіп жатыр. Алғашқы партиясы Шымкентте 1 ақпандың көнінде 1000 доза вакцина берілді. Сол вакцинаның өзім бастап салынады, мәжбурлеу жок. Дегенмен вакцина салынады, иммунитет қалыптастыруға шақырамын. Әзірге коронавирустың женеудің жалғыз жолы осы болып отыр», - деді қала әкімі.

Былтыр Шымкент қаласының тұрғындарын кепілдендірілген медициналық қызмет көрсетуге болінген қаржы 88 пайызға артты. 2019 жылды шамамен 42 млрд теңге болынған, 2020 жылды 80 млрд теңгеге жуық болынған. Мұнша қаржы Шымкент қаласына ешқашан болінген емес. Биыл да осы деңгейде кара жағдай қаралады.

Диляра НАРИМБЕТОВА

«КОЛЛЕДЖДЕРДІ ӘРІН ҚӘСІПКЕРЛЕРГЕ БЕРУ КЕРЕК» ШӨКЕЕВТІҢ БАСТАМАСЫ БАЯНДЫ БОЛА МА?

Откен жұмада Түркістан облысының әкімі Әмірзак Шөкес елең есеп берді. Биылғы көздесуге қарантин талаптарына сәйкес, халық көп жиналған жок. Өз басымыз жиынды онлайн арқылы көрдік.

Жиын барысында Ә.Шөкес былтырғы аткарған жұмыстары, биылға күрган жоспарлары туралы бір сағатқа жуық баяндама жасады. Соның ішінде өнір басшысы облыстағы қәсіпшілік білім беретін колледждердің мәселеесіне қатысты мәліметтерді берді. Мұны мәлімет дегеннен ғорі мәлімдеме десе де болады.

- Облыс бойынша осында 30 шақты колледж бар. Менін ұстанымым бойынша солардың бәрін қәсіпкерлерге беру қажет. Мәселен, Кентаудағы колледж трансформатор зауытына, Шардарадағы колледж балық

шаруашылығымен айналысатын «Хамит» қәсіпорнына берілді. Колледждерді осындағы қәсіпкерлік салада өзін-өзі көрсеткен компанияларға сенімгерлік басқаруға еткізу былтыр басталды. Бұл жұмыстар биыл жалғасады.

Олар осы окурындарында өздеріне қажетті мамандарды даярлайды, - деді облыс әкімі.

Түркістан индустримальдық құрылышы колледжі былтыр жаңа жылда жергілікті қәсіпкер Болатбек Әлиевек тиесілі «Dala construction.kz» компаниясына 20 жылға сенімгерлік басқаруға аукцион арқылы берілген болатын. Бұған колледж үстаздары қарсылық белдіріп, арналы баспаса мәслихатын өткізгенін былтыр біз «Жас Алашта» жазғанбыз. Түркістан индустримальдық колледжінде бүтінде 1000-нан астам студент оқиды. Жылына 450-ге

жуық бала диплом алады. Оку орны 2018 жылы «Жыл колledge» номинациясында иегері атанған. 2019 жылы «Жас маман» мемлекеттік бағдарламасына қатысып, 318 миллион теңдені ғранттың ұтып алған. Аталаған бағдарлама оку орындарын қайта жаңғыртуға, материалдық базасын жақсартуды, халықаралық тәжірибелердің әріптестік базасында тәжірибеден отпеген.

Былтыр бітірген мамандар да аталаған компанияға жұмысқа орналаспаған. Оку орнынан береке кеткен. Тіпті сот процестері де откен.

- Ен өкініштісі, мемлекеттік тапсырыстың көлемі қысқартылды. Колледж сенімгерлік басқаруға беріліп кеткен соң, министрлік оку орны «Жас маман» бағдарламасынан шеттеп тастанады. 318 миллион теңге ғрант ұтып алғанымыз айдалада қалды. Осы ғранттың бір болігін үстаздардың шетелде біліктілігін көтеруге жұмысқа қарастырылады еді. Бұл мүмкіндікten де құр қалдық, - деді бізбен тілдескен үстаз.

Жалпы, үстаздардың айтудында, былтыр әкімдік облыс көлемінде үш колледжді сенімгерлік басқаруға берілген. Ушеуі де «Жас маман» бағдарламасының қатысуышы болып санаған. Сенімгерлік басқаруға берілген соң, министрлік олардың бәрін бағдарламаға қатысуышылардың тізімін алғып тастанады. «Жас маман» бағдарламасы,

казір не болып жатыр? Аты-жөнін газет бетінде көрсетпеуімізді өтінген аталаған колледж қызыметкерінің айтуды, Болатбек Әлиевек үстаздарға берген үәдесі іске аспай қалған. Бір жыл ішінде компания оку орнына бір тында каржы құймаған. Студенттер серіктестіктің өндірістік базасында тәжірибеден отпеген. Былтыр бітірген мамандар да аталаған компанияға жұмысқа орналаспаған. Оку орнынан береке кеткен. Тіпті сот процестері де откен.

- Ен өкініштісі, мемлекеттік тапсырыстың көлемі қысқартылды. Колледж сенімгерлік басқаруға беріліп кеткен соң, министрлік оку орны «Жас маман» бағдарламасынан шеттеп тастанады. 318 миллион теңге ғрант ұтып алғанымыз айдалада қалды. Осы ғранттың бір болігін үстаздардың шетелде біліктілігін көтеруге жұмысқа қарастырылады еді. Бұл мүмкіндікten де құр қалдық, - деді бізбен тілдескен үстаз.

Жалпы, үстаздардың айтудында, былтыр әкімдік облыс көлемінде үш колледжді сенімгерлік басқаруға берілген. Ушеуі де «Жас маман» бағдарламасының қатысуышы болып санаған. Сенімгерлік басқаруға берілген соң, министрлік олардың бәрін бағдарламаға қатысуышылардың тізімін алғып тастанады. «Жас маман» бағдарламасы,

жоғарыда айтқанымыздай, оку орындарын қайта жаңғыртуға, материалдық-техникалық базасын жақсартуды, халықаралық тәжірибелердің әнгізуді мақсат тұтады. Аталаған бағдарламаға қатысуышылардың тізімін шығып қалған үш колледж 1 миллиард 200 миллион теңге инвестициядан қағылған. Ал енді оның орнын сенімгерлік басқаруға алған қәсіпкерлер, компаниялар толтыра ала ма? Жалпы, колледждердің қәсіпорындарға бергеннен не ұтамыз? Бұл бағытпен қаншама жылдық тәжірибесі, білікті оқытушылар құрамы, материалдық-техникалық базасында бар мықты оку орындарын тоздырып жібермейміз бе?

- Басқаның кайда, мемлекет еш нәрсе ұтпайды. Себебі сол баяғыша, колледждің барлық шығындарын, үстаздардың жалалықсын мемлекет толеп жатыр, - дейді үстаздар.

Ал қәсіпкерлер, студенттер, түлектер не ұтты? Түркістан облыстық білім бағдарламасы (адами әлеуетті дамыту бағдарламасы) сенімгерлік басқаруға өткен колледждердің бір жыл ішінде қандай табыстар жеткенін, қандай жаңалықтар, өзгерістер болып жатканын сараптап, елге есеп беріп қойса артықтың етпес еді.

Бақытжан ӘБДІРАШҰЛЫ
zhasalash.kz

КНЯЗЬ МИРЗОЕВ: ҚАЗАҚСТАНДА ТҮРАТЫН 70 МЫҢ КҮРД ҚАЗАҚ ХАЛҚЫНА РИЗА

1 наурыз күні елімізде жалпыхалықтық мереке — Алғыс айту күні атапын отеді. «Барбан» күрдтер қауымдастырының төрағасы Князь Мирзоев бұл күнінің маңыздылығы туралы айтты.

Князь Мирзоев Қазақстанда түратын 70 мыңға жуық күрдтер ел түргындарына коңақжайлышыры мен колдауын үшін ризашылыктарын білдіреттін атап отті.

«Бізге барлық жағдай жасалды. Біздің құқығымыз конституциямен корғалған. Күрдтер 1937-1944 жылдары Қазақстанға жер аударды. Қазақ халқы бізді жылы қабылдады, баспана берді, моральдық материалдық көмек көрсетті», — дейді спикер.

Спикер көктемін алғашқы күні «ракмет» сөзімен басталатының және олар үшін ерекше мереке екенін жеткізді.

«1 наурыз — Қазақстан халқы Ассамблеясының құрылған күні, Алғыс айту күні, ғұган қоса, көктемін бірінші күні атап оттіледі. Бұл күні үде дастархан жайып, коңак шақырып мерекені тойлайды», — деді ол.

Сонымен қатар, ол ұлы далаға қоныс аударған өзге этнос өкілдері қазақ халқына риза екенін тілге тиек етті.

«Біздің балаларымыз Қазақстанда білім алғы жатыр. Этнос өкілдері республиканың әр саласында жұмыс істейді: дәрігерлер, зангерлер, кәсіпкерлер және тағы да басқа», — деді ол.

Оның айтуынша, Қазақстан Республикасының Тұнғыш Президенті — Елбасы Нұрсұлтан Назарбаев құрған Қазақстан халқы Ассамблеясы — барлық этностар өкілдерін бір шаңырақ астында біркітіртіп бірегей институт.

«Мен құрд этномәдени орталығының жетекшісі, профессор, академик ретінде

өз халқымның және отбасымның атынан Елбасыға және Қазақстан халқына алғыс білдіргім келеді», — деді ол.

Сондай-ақ, ол қазақ тілі күрдтер үшін ете маңызды тіл екенін баса айтты.

«Күрдтердің шамамен 75%-ы казақ тілін жақыс мәнгерген. Биыл біз қүрд балаларына латын еліпбінін көшү үшін латын еліпбін шығардық. Біздің балалар қазақ тілін балабашшадан бастап оқиды. Қазақ тілін білу — бұл ең алдымен өзін және Қазақстан халқын құрметтейу. Біз өзіміз түратын мемлекеттің тарихын, мәдениетін және тілін белгіміз көрек. Қазақ тілін білу ете маңызды», — деп түйіндеді ол.

Айта көтейік, 2015 жылдың сәуір айында ҚХА 22-ші сессиясы мен ҚХА 20 жылдығын мерекелеу кезінде ҚР Тұнғыш Президенті — Елбасы Қазақстанда Алғыс күнін атап отуды ұсынды. Бұл күн — барлық қазақстандықтардың бір-біріне деген маҳаббаты мен достығының жарқын белгісі.

Abai.kz

«АЛСАЙШЫ АНАНЫ»: САПАРБАЕВ МЕМЛЕКЕТТІК ЕЛТАҢБАНЫ КӨТЕРУГЕ ЕҢҚЕЙМЕДІ

Бердібек Сапарбаевтың алдына Елтаңба құлады. «Әкім еңкейген жок» деген желі қолданушылары Жамбыл облысы әкімінің онлайн есептік кездесуінен тараған видео үзіндіні қызу талқыға салды.

Жамбыл облысының әкімі Бердібек Сапарбаев халыққа есеп беру кездесуін еткізді. Тұрғындар сұрағына жауап беру кезінде Сапарбаев сөйлеп тұрған мінбердегі Елтаңба құлады.

Видеодан Сапарбаевтың «алсайши ананы» деп, рәмізді көтеруді тапсырғанын көруге болады.

Әртүрлі пабликтерде тарарап кеткен видеона желі қолданушылары қызу талқыға алды. «Әкім еңкейген жок», «имидж жасаудың шебері Сапарбаев Елтаңбаны неге өзі көтермелі», «ол Елтаңба екенін білмей қалған шығар», «не құлағанын түсінбей қалды» деп жарыса пікір жазды.

Сапарбаевтың онлайн форматтағы халықпен кездесуінде болған оқиғаның мән-жайын Жамбыл облысы әкімінің баспасөз қызметінен сұрадық. Басқа мәселемен материал жазып жатқынан айткан баспасөз хатшысы оқиғага байланысты өз пікірін кейін білдіруге үде берді.

«ДӘЛ ҚАЗІР ЖАУАП БЕРЕ АЛМАЙМЫН. ОНЫ МЫНА ЖАҚТА АҚЫЛДАСУ КЕРЕК»,— ДЕДІ ОБЛЫС ӘКІМІНІҢ БАСПАСӨЗ ХАТШЫСЫ ОЛЖАС САЙЛАУБЕКҰЛЫ.

Осы тұста көпшіліктің есіне Түркия президенті Режеп Тайип Ердоганың тәуелсіздікің нышаны болған кішкентай жалауашы жерден еңкейіп көтерген сәті тұсті.

Видеона көрген көпшілік толқып «мемлекеттік рәміздер – елдің жүргегі» деп қабылдаған еді.

Айта кетейік, елімізде осыған дейін мемлекеттік рәміздердің корлағандарға қатысты заңды қүшешту керектігі туралы бірнеше мәрте айтылды.

Парламент Сенатында рәміздердің дүрыс пайдаланбаған мекемелер мен жеке адамдарға салынатын айппұл қолемін көбейту көтерілген.

Түзетулер енген «Мемлекеттік рәміздер туралы» Заң жобасында рәміздердің күрмет көрсетпегендегерге қатаң шара қолданылатыны айтылды.

АШАРШЫЛЫҚ ГЕНОЦИДКЕ ЖАТА МА?

Сөйлемді көп колданатын талай лауазым иелерін көріп жүрмін. Өткіншік қарай, нақтың кай заңың, кай бабын тілге тиек етіп тұрғанын айтпайды олар. Бірақ, екеуі заң шығарушы билік өкілдері гой?

Енді, Қазақстан Республикасының 1998 жылты 29 маусымдағы N 244 Заңымен ратификацияланған 1948 жылғы 9 желтоқсандағы геноцид қылмысының алдын алу және ол үшін жазалау туралы Конвенциясына талдау жасағы.

Аталған халықаралық заң актісі бар-жоғы 19 бапттан тұрады, оның басын болігі осы конвенцияны колдау, одан шығу тәртіптерін реттейді. Яғни, материалдық емес, процестік нормалардан тұрады.

Енді, осы Конвенцияның II бабында байлай делінген (сөзбе-сөз):

«Осы Конвенцияда геноцид үғымымен төмөнделгілер сияқты қандай да бір ұлттық, этникалық, наслідік немесе діни топтартарды толықтай немесе ішінәра жою піфылымен жасалған келесі әрекеттер түсіндіріледі:

а) осы топ мүшелерін өлтіру;
б) осы топ мүшелерінің денесін жарақаттау немесе осы топ мүшелерінің ақыл ойына зиян келтіру;

с) қандай да бір топ үшін оны толықтай немесе ішінәра жоюға жағдай туғызу;

д) осындағы топ арасында бала тууды болдырмау шаралары;

е) адамдардың бір тобынан екінші топқа балаларды қүштеп беру», болды!

Яғни, осы аталған әрекеттердің кайсы бір орын алса болды, ол — геноцид деп танылады!

Сонда не, қазақ халқына XX

ғасырдың екінші жартысында осы аталаған әрекеттердің ешкайсысы жасалмаған ба? Қазақ халқы деп аталағын топтың ешкайсынына мақсатты түрде денесіне жаракат келтіріліп, ақыл-ойларына зиян келтірілген бе?

Үшіншіден, 1921 жылдан бастап, СССР-де құпия құжаттарды сақтау және таратпауға қатысты 15-тен астам заң актілері қабылданғаны, ол актілер құқықтық құшын жойса да, Қазақстан Үкіметі тарапынан да, Ресей тарапынан да әлі қунға дейін құпиялышын жоймады деген желеумен, тарихшыларға сол кезеңнің құжаттары толық зерттеуге ұсынылмай отырғаны белгілі. Олай болса, Әшімбаев пен Бактиярұлы калайша, «қазақ халқына қарсы СССР меморандары тарағынан ешқандай қаулы-карап қабылданбаған, тапсырма берілмеген», деп кесіп айта алады?

Одан басқа, қолда бар кей құжаттарды, атап айтқанда, «осынша қазақты аттым», «осынша молданы өлтірдім», деп келетін есеп-құжаттарды, «қазақ ұлтшылдарын» біржола күртүгә негіз болған, Қызылордада еткен Қазақ өлкелік партия комитетінің III Пленумының қаулысы сияқты нақты тарих құжаттарды қайда қоямыз?

Ұзын-сөздің қысқасы, бұл екі саяси тұлғаның саяси-тариhi білім деңгейін бағалауды, саясаткерлер мен тарихшылардың еншісіне қалдыра отырып, құқықтық білімдерінің ешқандай сын көтермейтінін кесіп айтқын келеді!

Абзal ҚҰСПАН,
зангер
Abai.kz

Бұл мақаланы жазуыма себеп, «даудың басы Дайрабайдың көк сиыры», демекші, Мәулен Әшімбев пен Мұрат Бақтиярұлының ашаршылық – геноцидкі жатпайды деп мәлімдеуі болды.

Википедияга жүгінsem, алғашкысы, мамандық бойынша – саясаттанушы, ал Мұрат Бақтиярұлы – тарихшы екен. Мәулен Сағатұлы ресми қызметтерін жағынан, Президенттегі кейінгі екінші тұлғаға жатса, кейінгісі сол Парламент Сенатының депутаты. Екеуі де ресми тұлға, екеуі де заң шығарушы орган өкілдері, бірақ екеуі де зангер емес. Сөйті тұра, екеуі де өз ойларына тұздық ретінде Біріккен Ұлттар Үйімінің конвенциясына сілтеме жасап, оған сәйкес ашаршылық қатысты ресми тұрғыда СССР билігі тарағынан қаулы-карап қабылданбағаны себепті, оны геноцидкі жатқызуға болмайды деп негіздейді.

Мен саясаттанушы да, тарихшы да емеспін, зангермін. Сол себепті, аталаған екі тұлғаның мәлімдемесінің занға қатысты тұсынға түсінік бере кетуді жөн көрдім.

Осы жерде аз-кем шегініс, жалпы біздің қоғамда заннан қадір-касие-

СУ ЖАҢА «ЛЕКСУС» АЛЫП, ПӘТЕРІН ЖӨНДЕГЕН: АҚТӨБЕ ӘКІМІНІҢ ЭКС-ОРЫНБАСАРЫ СОТҚА ТАРТЫЛДЫ

Ол Жаңа жыл алдында қала безендіруге бөлінген 100 млн тенгені жеке қажетіне жұмсап

Ақтөбе қаласы әкімінің бұрынғы орынбасары сот алдында жауап бере бастады. Жангелді Әубекіровке қарамағындағы болім басшысымен біргін қазына қаржысын талан-таражға салды деген айыптағын, деп хабарлайды КТК телеарнасы.

Шаңар басшысының 42 жастағы экс-орынбасары Жаңа жыл алдында каланы безендіруге бөлінген 100 миллион тенгені өз қажетіне жұмсап жіберген көрінеді.

Тергеу мәліметтеріне сай, бұрынғы шенеунік өзінен су жаңа «Лексус» көлігін, пәтерінің жөндеуіне қажет

курылыс материалдары мен былғары кресло сатып алған. Бюджеттің комақты қаражатын қолды қылуға тұрғын үй коммуналдық шаруашылық болімін басқарған Нұрлан Досов көмек берген. Ол Жангелді Әубекіровтің «КДС-Астана» деген компаниясымен тікелей шарт жасап, ақша аударады. Ал компанияға шенеуніктөр сыйбайластарының бірінің баласын директор етіп тағайындаған.

Ең қызығы, сottalushylar қазына ақшасын өздері иемденіп, қаланы безендіруге демешілер көмегіне жүтінген. Жангелді Әубекіров Ақтөбене келгенде дейін Ақтау қаласының әкіміне де орынбасар болған.

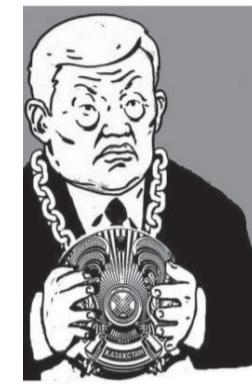
Сот ашық болғанымен, карантин шектеулөріне байланысты онлайн етіп жатыр. Ал сottalushylar әзірге қолхатпен бостандықта жүр.

«Адамдар тобымен алдын ала сөз байласып, жаңажылдық шараларды өткізу же жалған шарт жасасу арқылы және заңсыз мемлекеттік сатып алуды жүргізіп, кейін іс жүзінде орында маған жұмысқа мемлекеттік бюджеттен бөлінген аса ірі мөлшерде қаражаты иемденіп, талан-таражға салды деп айыпталуда», - деді Ақтөбе қалалық сотының баспасөз хатшысы Махаббат Ешімова.

Сәуле Әбединова әлеуметтік желідегі паракшасында Бердібек Сапарбаев туралы пікірін білдірді деп хабарлайды kznews.kz ақпараттық сайты.

«бординбек саудагер сапарбайып! Екі жыл бұрын 4 ақпана бес саби ортенді. Содан көпбалалы аналар көтерілді де, сен Әлеумет министрі болдың.

«Көпбалалы аналар мәселесін осы комиссия шешеді» деген ебыңың етірік құрган мемлекеттік комиссияны тораға болып, әрбір сала министрлерімен, вицецилерімен, департамент басшыларымен, қоғам белсендөлілерімен, көпбалалы аналармен аптасынан комиссия отырысын

СӘУЛЕ ӘБЕДИНОВА САПАРБАЕВҚА: «УӘДЕҢ ҚАЙДА, АТА?» ДЕГЕН БЕС ПЕРИШТЕНІҢ Дауысы Құлағыңа КЕЛМЕЙ МЕ?

Еткіздін. Мені жолатқын келмеді. Саған жазған хатым жауапсыз қалды, ол менде сактаулы...

Құрамында бәленбай адамы бар етірік комиссияға өтірік тораға болып, светлана Жақыпованмен бірге қанша ай Спектакль ойнагандарың есімізде де қалмады, ол мемлекеттік комиссияның мактаңынан аптасынан сағаттан көпірген отырыстарының корытындысын да шыгарған жоқсындар, не істедіндер, не койдьындар – сол күй бізге белгісіз. Өйткені комиссия жұмысы бойынша сен, тілті, етірік есеп те берген жоқсын. Корага жиналған кой құсан, маңырап-маңырап, кеттіндер.

Сен басқарған сол МЕМЛЕКЕТТІК комиссияның нитижесі не болды?

Нитижесі – сен әкім бол барған облыста, тағы да ақпана, тағы да бес саби ортенді...

Бұл саған ештеңе сезідірмей ме? «Уәдең қайда, ата?» деген бес перштенің дауысы құлағыңа келмей ме???

Ұялмай тағы етірік есеп беріп тұрсын.

Сен есеп беріп тұрғанда тағы да бес перштенің ортениң, дәл сенің трибунаңдағы

Елтаңбаның құлап жатуы – кездесеңдік өмис екенін үкпайсың ба?

Ібіліс жүрген жерін ортеп жүреді екен...

Сен жүрген жерге шөп шыққанын көрмідім... (бордин үшкіншін көрдім)... сендер жүрген жерді 30 жыл бойы ортап шалып, от лаулап келеді... тозак оттары жылымындағы ма түсінде???

Әлеуметтік мәселелердің шешіп, көпбалалы аналармен, мұктах отбасылармен көремет жұмыс істеп отырган, аз мерзімде халықтың құрметтіне бөлленген Миразхметовтың орнына келдің де, көпбалалы аналарды бір-бірімен шағыстырып, лаң салдын. Қайда содан шықкан мүйізі?? Миразхметовтің катысы жоқ «Кордай ісіне» оны крайний қылдындар.

Арамы, аяр шакалдардаңдың тірлігін ТВдан таалай көрдік кой... шалдардың шакалдығын емірден сағат сайын көретін болдык...

Қысқасы, сендер сияктың срогоғ өткен шалдар елдік істі де, әйелдік істі де істей алмайсындар. Әйелдік істі виагра көмектесетін шығар», – деп жазды ол.

АЗАТТЫҚ РАДИОСЫ ӨЗБЕКСТАН ПРЕЗИДЕНТИ МИРЗИЯЕВТІҢ ҚҰПИЯ КУРОРТЫ БАРЫН АНЫҚТАДЫ

Озбекстанның мемлекеттік компаниялары ел президенті Шавкат Мирзияевке арнаң құпия жолмен өте қымбат тау курортын және су қоймасын салған. Бұл туралы Азаттық радиосының Өзбек қызметтінің 23 ақпана жариялаган зерттеуде айтылады.

Жергілікті тұрғындардың айтуыша, су қоймасы құрылысы ауызсұмен қамту жүйесіне кесірін тигізген және құрылыс салдарынан кейбір отбасын баска жақақ көшуге мәжбүр болған.

Азаттықтың Өзбек қызметті ресми өкілдердің, жергілікті тұрғындардың және комплексті салуға қатысқан құрылысшылардың айтқаны негізінде зерттеу жасады. Кешен UNESCO мәдени мұрасы тізіміне енетін ерекше көргаудағы Өгем-Шатқал табиғи паркінде орналасқан.

Мирзияевтің зәулім сарайы

делінетін объектінің құрылысы 2017 жылды басталып, 2018 жылдың соңында аяқталған. Құрылыс объектінде тікүшкә алаңы бар.

Курорт Ташкенттің оңтүстік-шығысынан шамамен 100 шакырым жерде, Шоввоздай озенінің маңындағы таулы жерде орналасқан. Білік өкілдері бұл құрылыс жайы ауыз ашпаған, қанша қаржы болінгенде де айтпаған. Бірақ әртүрлі дереккөздер бұл курортты жүзделеген миллион долларлар деп бағалайды.

Құрылыс жоспары 2017 жылдың ақпанына дейін, яғни Мирзияевтің инаугурациясы өткен соң жасалған. Мирзияев 2016 жылды автократ президент Ислам Каримов көз жұмған соң Өзбекстанның екінші президенті болып сайланған.

Жергілікті шенеуніктің айтуыша, «2018 жылды қазанда курортқа Ресей

президенті Владимир Путин келеді» деген сөз тараған.

Каримовпен салыстырғанда Мирзияев «қатаң саясат» ұстанып, биліктегілерді ашықтыққа, адам құқығын сақтауға және жемқорлықпен құреспек шақырган.

Таудағы курорт құрылысын «Өзбекстан теміржолдары» мемлекеттік компаниясы қадағалаған. Бұл компанияны елдің бірінші вице-министрі Ачилбай Раматов басқарған.

Ал сол мандағы су қоймасын билікке жақын компания салған. Бұл компания Сардоба су қоймасын да тұрғызған. 2020 жылды Сардоба су қоймасы бүлініп, Өзбекстанда алты адам қайтыс болып, мындаған адам үйінен айырылған. Сардобадан тасыған су Қазақстанның оңтүстігіндегі Мақтаарал ауданына дейін жетіп, жүзделеген адам баспанасыз қалған.

Журналистер ашық дереккөздерден жаңадан салынған су қоймасының мақсатын анықтайтын құжаттарды таба алмады. Өзбекстан су ресурстары министрлігінің баспасөз хатшысы Азаттықтың Өзбек қызметтіне Шоввоздай министрлікten карауына кірмейтін айтқан.

Су қоймасын салған Topolang Water Construction компаниясының өкілі бұл объекті «Өзбекстанның теміржолдарына тиесі» «стратегиялық обьект» деп қысқа қайырған.

Зерттеу кезінде курорт Өзбекстанның ұшак, ұшатын құрылыштардың баруына тыым салынған алты аймағының бірінде орналасқаны анықталды.

Мирзияев әкімшілігі мен «Өзбекстанның теміржолдары» компаниясы Азаттықтың рееси хатын жауапсыз қалдырыды.

RFE/RL Graphics

А.МАМИН: 1 МЛН ЖУЫҚ ОТБАСЫНЫ ҮЙМЕН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТЕМІЗ

ҚР Премьер-Министрі Аскар Маминнің тарағалығымен өткен Үкімет отырысында тұрғын үй саясатындағы жаңа тәсілдер қаралды, деп хабарлайды «Адырна» тілшісі primeminister.kz-ке сілтеме жасап.

Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрі Бейбіт Атамқұлов, «Бейтерек» ұлттық басқарушы холдингі АҚ басқарма төрағасы Айдар Эріпханов, «Отбасы банкі» басқарма төрағасы Ләззат Ибрағимова, «Qazaq stroy» ЖШС атқарушы директоры Нұрлан Артықбаев, Шығыс Қазақстан облысының әкімі Даниал Ахметов, Қарағанды облысының әкімі Женіс Қасымбек, Шымкент қаласының әкімі Мұрат Әйтенов, Нұр-Сұлтан қаласының әкімі Алтай Көлгінов, Премьер-Министрдің орынбасары Роман Склар баяндама жасады.

«Тұрғын үй саясатын тиімді іске асыру Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың 2030 жылға қарай баспанамен қамтамасыз етуді 1 адамға 30 шаршы метрге дейін жеткізу туралы тапсырымсын орындаға мүмкіндік береді. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаев «Nur Otan» партиясының сайлауды бағдарламасын таныстырган кезде алдағы бес жылда 100 млн шаршы метрден астам үй салуды тапсырды. Осылайша біз 1 млн жуық отбасыны үймен қамтамасыз ете аламыз», — деді А. Мамин.

Премьер-Министр алға қойылған

ауқымды міндеттерді іске асыру үшін тұрғын үй саясаты реформаланып жатқанын атап өтті. Жаңа шаралар кешені тұрғын үйдін қолжетімділігін одан әрі арттыруды, жалға берілетін тұрғын үй құрылышына жеke құрылыш салушылардың инвестициялар ағынын ынталандыруды қөздейді.

Нарық жағдайында тұрғын үйді каржыландыру көлемін арттыру бойынша тәсілдер өзірленді. Бұл жұмыстың негізгі куралы «Нұрлы жер» мемлекеттік бағдарламасы аясында женилдікten берілетін тұрғын үйлерді сата отырып, мұқтаж азаматтардың кезегін орталықтан қылыштастырып, жүргізетін «Отбасы банк» құрылған.

Был барлығы 17 млн шаршы метр тұрғын үйді пайдалануға беру көзделген, бұл өткен жылмен салыстырғанда шамамен 2 млн шаршы метрге артық.

Импортаталын құрылыш материалдарының отандық өндірісін дамыту аясында жақын арада газ-бетон блоктарын, қасбеттік фиброцементті плиталар, жылу оқшаулагыш материалдар, сэндвич-панельдер, темірбетон конструкцияларын, керамикалық плиталар өндіру бойынша жалпы құны 63 млрд теңгеден асатын жеke инвесторлардың жобаларын іске асыру жоспарданып отыр.

Премьер-Министр осы жылдың 25 наурызында дейін тұрғын үй саясатындағы жаңа тәсілдерді іске асыру және биыл «Нұрлы жер» мемлекеттік бағдарламасына тиісті өзгерістер енгізу үшін заңнамаға түзетулер енгізу туралы заң жобасын Үкіметке енгізуі тапсырылды.

«Өңірлерде құрылыш маусымын уақытылық бастау маңызды. Жер учаскелерін дер кезінде боліп, оларға қажетті инфрақұрылым жүргізу керек», — деді А. Мамин.

Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігіне «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ және «Атамекен» ҰКП-мен бірлесіп, осы жылдың 15 наурызына дейін құрылыш индустрисын дамыту жөніндегі іс-шаралардың егейтегежейлі жоспарын әзірлең, Үкіметке енгізу тапсырылды.

ПАШИМОВ ЕЛБАСЫНЫҢ АЛҒЫС ХАТЫМЕН МАРАПАТТАЛДЫ

Түркістан облысында 2616 медициналық қызметкер қәсіби деңгейін көтеріп, COVID-19 инфекциясын емдеу бойынша 1300-дей маман дәріс алған.

Сонымен қатар медициналық қызметкерлер Денсаулық сактау министрлігінің үйімдастыруымен Қытай, Ресей мамандарынан онлайн форматта тәжірибе алмасқан.

Түркістан облыстық қоғамдық денсаулық басшысы Марат Пашировтың айтуыша, Ресейдің Санкт-Петербург, Новосибирск қалаларындағы жоғарғы оку орындарымен үздіксіз білім беру жөніндегі әртестік байланыс орнатылған. Дәрігерлерге сонғы технологияларды

менгертіп, науқастарды емдейтін мамандарды дайындау мақсатында облыстық балалар ауруханасында арнағы тренинг орталықтарында 728 медициналық қызметкер оқытылды. Пандемия түсінде әкімдікке қызметкерлерін түскені белгілі. Індет жұқтырғандарды емдең, өз өмірін катерге тіккен ак халатты абыз жандардың еңбегі ерен. Осынау сын сағатта халқы тығыз коныстанған Түркістан өңіріндегі медицина саласының жұмысын үйімдастырып, жағдайын тұрғытылығын қамтамасыз ете білген қоғамдық денсаулық баскармасының басшысы Марат Паширов Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың Алғыс хатымен марапатталды.

—Был Шымкентте оқушылардың саны 20 мыңға көбейіп, 224 мыңға жетті. Өткен жылы 31 мың бала туған. Барлығын мектеппен камту мемлекеттік бюджетке салмак түсіруи мүмкін. Сол себепті мемлекеттік жекеменшік аясында жан басына қаржыландыру жүйесімен жұмыс істейтін жекеменшік мектептердің көптеп ашу жоспарланып отыр. Мемлекет білім мен медицина саласына инвестиция құттын кәсіпкерлерге барынша тиімді жағдай жасап отыр. Алайда, бұл тек қыуар ақша табатын бизнес емес, оның

ШЫМКЕНТЕ ЖЕКЕ ИНВЕСТОРЛАРДЫҢ ЕСЕБІНЕН 19 ӘЛЕУМЕТТІК НЫСАН САЛЫНАДЫ

Шымкентте 2025 жылға дейін 85 мектеп салынады. Оның кем дегендеге 70 пайызы жеke инвесторлардың қаржысына бой көтермек. Бұл туралы әлеуметтік инвесторлармен кездесу барысында Шымкент қаласы әкімінің бірінші орынбасары Шыңғыс Мұқан мәлімдеді.

Оның айтуыша, Шымкентте 13 мектеп үш ауысым бойынша жұмыс істейді. Тағы 30 білім ұясында орын тапшылығы байқалады. Мектептер көптеп салынбаса, болашақта бұлар да үш ауысымда жұмыс істеуге мәжбур болу мүмкін. Жалпы, қаладағы мектептердегі орын тапшылығы 22 мыңды құрап отыр. Сондықтан, мемлекет білім саласына жеke инвесторлардың көптеп тартуға мүдделі.

онында зор әлеуметтік жауапкершілік бар. Сіздер бұл салаларға қаржы құйғанда ұрпақтың білімді, ұлттың дәні сау болу үшін жұмыс істейсіздер. Яғни, Сіздер кәсіптерінізде жүргізе отырып ел дамуына үлес қосасындар. Әлеуметтік салаға келетін инвесторлар осы жауапкершілікті толық сезінсе, жұмыс сапалы болмақ, — деді Шыңғыс Жұмабекұлы.

Кездесуде әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясымен бірлесе жұмыс істеп жатқан инвесторлардың жобалары таныстырылды. Атап айтқанда, бүгінде Шымкентте қолға алынған 19 жоба көрсетілді. Оның 4-еүі емхана болса, қалған 15-і мектеп. Осы жобаларға жалпы 36 млрд теңге инвестиция тартылады.

АҚША ТӨЛЕП ТІРКЕЛУГЕ МӘЖБУР

Кейбір қомек пен жәрдемақыларды алу үшін азamatтардан тұрғылықты жері бойынша тіркелген туралы күжат талап етіледі

Мәжіліс депутаты Элия Әбсеметова әлеуметтік қамқорлыққа мұқтаж адамдар мемлекеттен көмек алу кезінде қандай қыындықтарға тап болатынын айтты, деп хабарлайды Sputnik Қазақстан тілшісі.

Айтуыша, «Әлеуметтік-енбек саласындағы көрсетілетін мемлекеттік қызмет стандарттарына» сәйкес, кейбір қомек пен жәрдемақыларды алу үшін азamatтардан тұрғылықты жері бойынша тіркелген туралы күжат талап етіледі. Мысалы атаулы әлеуметтік қомек алу үшін бір жерде тіркеуде 6 ай түрү керек.

«Әлеуметтік қомекке мұқтаж жандар, негізінен, жағдайы төмен отбасы мүшелері екені белгілі. Үйі жоқ болғандықтан, таныстарына, туыстарына, тіпті бөтен адамдарға жүгініп, ай сайын ақша төлең тіркелуге мәжбур болады. Ал, тұрлі себептермен тіркеуден шығып, басқа мекенжайға тіркелгеннен кейін, әлеуметтік қомектен тағы байға қағылады», — деді Әбсеметова премьер-министрдің орынбасары Ералы Тогжановка жолдаған депутаттың сауалында.

Депутаттың пікірінше, онсыз да киналып жүрген көпбалалы аналарға косымша ауыртпалық түсіреді.

Сондай-ақ, мүгедектің бойынша мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақы алу үшін де тұрғылықты жері бойынша тіркеуде тұру кажет. Уақытша тіркеу жарамайды.

«ЕГЕР МҰҚТАЖ ЖАНДАРДЫҢ ЖЕКЕ МЕНИШГІНДЕ ҮЙІ БОЛМАСА, ТҰРҒЫЛЫҚТЫ ТУРАТЫН ЖЕРІ ЖОҚ БОЛСА, СОНДА БУЛ АЗАМАТТАР ӘЛЕУМЕТТІК ҚОМЕКТІ ҚАЛАЙ АЛАДЫ?», — ДЕДІ МӘЖИЛІСМЕН.

Осыған байланысты ол әлеуметтік қомекті колжетімді әрі тиімді ету мақсатында баспанасы жоқ қөпбалалы

аналар мен мүгедек баланы тәрбиелеп отырған отбасыларды, мүгедектердің халыққа қызмет көрсету орталығында тұрғытылықтарды үсінди.

Жетімдерге берілген баспананы сатуға шектеу қою

Бұдан болек, Элия Әбсеметова жетім жөн ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларды баспанамен қамту маселесін қозғады.

Республикалық деректер банкінің мәліметтеріне сәйкес, казір Қазақстанда 23 410 жетім жөн ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балалар бар. 30 жылдың ішінде осы санаттағы азamatтарға тек 5 723 үй берілген.

«Казіргі күн оларға баспана мемлекет тараپынан кезекін сәйкес тұрғылықты мекенжайы бойынша, яғни, тек ол тұратын елді мекенниен беріледі. Ал бір ауданда көбірек үй беріліп жатса, екіншісінде тіпті мүлдем берілмеу мүмкін. Өйткені, облыстар арасында және бір облыстың ішіндегі аудандар арасында республикалық бюджет қаржысы есебінен тұрғын үй салу мен беру қарқыны әртүрлі», — деді депутат.

Сол себепті депутаттар жетім балаларға облыстың кез келген ауданынан немесе басқа облыстың тұрғын үй таңдау мүмкіндігін беруді қарастыру қажет деп есептейді.

Сондай-ақ, жетім жасағыспірімдерге берілген баспана алайқыл жолмен колдасы болып кетпесін үшін, тұрғын үйді оларға берілген сәттен бастап 5 жылға дейін сатуға шектеу қою үсінйилді.

ВИЦЕ-МИНИСТР ПАРАМЕН ҰСТАЛДЫ. МИНИСТР НЕ ІСТЕЙДІ?

Сыйбайлас жемқорлыққа қарсы қызметті ҚР Мәдениет және спорт вице-министрі Сәкен Мұсайбековтың жемқорлық қылымыс жасады деген күдікпен ұстады. Бұл туралы Ербол Еділов telegram каналында хабарлады.

Еділовтың айтуыша, вице-министр Нұр-Сұлтан-Дубай бағытындағы рейсте ұсталаған.

«Кейбір акпарат көздеріне сәйкес, Сыйбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет Қазақстан Республикасының Мәдениет және спорт вице-министрі Сәкен Мұсайбековтың сыйбайлас жемқорлық қылымыс жасады деген күдікпен ұстады. Ол Нұр-Сұлтан-Дубай рейсіндегі ұсталаған.

Басқа дереккөздер оның 19 ақпандагы бүйрықта сәйкес, 2021 жылдың 22 ақпанаң 5 наурызына дейін ресми енбек демалысында екені айтады», — деп жазды Еділов.

Ал, KazTAG агенттігі оның көзір Алматыдағы тергеу әрекеттеріне қатысы жатқанын жазды.

Мұсайбеков 2020 жылдың мамыр айынан бастап Мәдениет және спорт министрлігі басшысының орынбасары қызметтін атқарады.

Айта кетейік, 2020 жылдың наурыз айында мемлекеттік қызметкер жемқорлықпен ұстаса, басшысы өз еркімен қызметтеп кету тиіс деген Заң күшіне енді. Жаңа ережеге сай карамағындағы қызметкері пара алған басшы сот үкімінен соң 10 күннің ішінде қызметтін босатуы керек.

Ендеше, Мұсайбековтың қылымыс дәлелденсе, қазіргі министр Ақтоты Райымқұлова өз еркімен қызметтінен кете ме?

Нұрбике БЕКСҰЛТАНҚЫЗЫ

«ГОЛДПЕН» АҚША АУДАРУ Да ҚАЛТАМАҮЗДЫ ҚАҚПАСЫН

Жұма күні Вице-премьер Смайлов тауарлар мен қызметтер үшін мобилльді аударымдарға салық салуды ұсынды. Осыған байланысты танымал заңгер Жангелді Сүлейменов мәселенің заңды тұстарының тұрғында, салықтың бұл түрін заңсыз деп жазды, деп хабарлайды «Адърия» ұлттық порталы.

Айта кетейік, бұл жердегі вице-министрдің мобилльді аударымдар деп отырынан, қазіргі кезде екінші бір колданатын ұялы телефондағы банкинг жүйесі. Яғни, егер сіз мәселен, «КаспиGold» арқылы сатып алған тауарға ақша аударсаныз, сол үшін салық толемі ұсталау мүмкін. Әрине, егер заң кабылданса. Бұл ретте «КаспиGoldтың» мысалға бекер көлтіріп отырғанымыз жок. Себебі, елімізде ақша аударудың осы «Gold» арқылы түрін миллиондаған адам колданады. Халық арасында кеңінен тараган мобилльді ақша аударудың дөл осы түрі биліктегілерге көптен бері түрлі ұсыныс жасауға тұртқы болып жүргені жасырын емес. Осыған байланысты заңгер Смайловтың ұсынысын заңсыз деп санайтынын және заңға томпак тұстарын тұтас жазып көрсетti.

«Үкімет бұл салық сатып алушылардан емес, қәсіпкерлерден ондіріледініне сендерді.

Акыр соңында бұл салық біздің қалтамаұза салмақ түсіреді деп корқамын, ейткені қәсіпкерлер мұндай салық шығындарын етеу үшін бағаны көтереді.

Аударым салығы идеясы салық заңнамасына кайшы келеді.

Салық кодексіндегі қәсіпкерлер үшін табыс салығының екі түрі қарастырылған. Бұл корпоративтік табыс салығы және жеке табыс салығы.

Карапайым кірістерге салық есептей

принципі-жөнілдегілген декларация бойынша салықтан басқа, шығындарды альп тастағанда, барлық кірістерге салық салынады.

Табыс-бұл тауарлар мен қызметтер үшін алынған барлық ақша. Төлем нысанына қарамастан, яғни мобилльдік төлемдер де.

Мысалы: жек тауарды 1 000 тенгеғе сатып алды, 1 200 тенгеғе сатты. Тауар бірлігіне тағы бір шығын — 50 тенге болын, бұл жалға алу, коммуналдық және т.б. Сонда 1200-1000-50= 150 тенге, міне осы сомадан салық есептеледі. Егер жек жалпы белгіленген режимде җұмыс істесе, онда жтс 150 тенгеден 10%, сонда 15 тенге болады. Қазір солай.

Ал Қаржы министрлігінің «карманы» не?

ЖК сондай-ақ тауарды сатты және оны мобилльді аударыммен төледі. Қаржы министрлігі барлық аударымға салық салғысы келеді, салық 1% болсын, сонда аударымнан салық 12 тенге болады. Егер салық 3 немесе 5% болса?

Сіз көс салық салымын аласыз, бірінші рет-табыс салығы, екіншісі – аударым салығы. Өнім бір рет сатылды, бірақ екі рет канталды.

Қаржы министрлігін мұндай ұсынысына жол беруге болмайды.

Депутаттардан мұндай салық енгізу туралы заң қабылдамауды сұраймын.

Қаржы министрлігінде өз ұсынысын касіпкерлер декларациялардың мобилльді толемдердегі көрсеттейтіндігімен неігіздейді. Бірақ бұл үшін салықтық бақылау бар. Сонымен, салық төлеушілер салықтық бақылауда жеңе алмайды және жаңа салықтың енгізуідің ең онай әдісін ойлап тапты.

Сондай-ақ мұндай тәсіл Салық кодексінің 8-бабына кайшы келеді, оған сәйкес «салық төлеушінің салық міндеттесін орындауды жөніндегі іс-әрекеттерді жүзеге асыруынан адалдығы көзделеді.»

Мобилльді толемдерге қатысты адалдық касіпкердің озі бұл толемдердегі табыс ретінде көрсеттіп, олардан салық төлейтінін білдіреді.

Қаржы министрлігі адалдық принципін бұзуды және қәсіпкерлere сенбейді.

Егер біз жаңа салыққа қарсы күреспесек, ертең олар ауага салық салады және бұл енді зәл емес», – деп жазады заңгер.

ҚОС АЗАМАТТЫҒЫ БАР ПОЧИВАЛОВ СОТТА ЖЕҢІЛДІ

Шымкент қалалық дene шынықтыру және спорт басқармасының басшысы Олег Почивалов сотта женілді. Бұған дейін Ресей азаматтығын алып қойғаны анықталып, Қазақстан азаматтығынан айырылған Почиваловтың талап арызын Шымкент қаласының әл-Фараби аудандық соты бүгін қанағаттандырусыз қалдырыды.

Қантарда Олег Почиваловтың қос азаматтығының болуына байланысты Қазақстан азаматтығынан айырылғаны Шымкент қалалық Полиция департаментінің көші-кон басқармасы тіркеген болатын. Алайда шенеунік құзырылы органның шешімімен келіспей, сотқа шағымданып, Қазақстан азаматтығын қайтарып алуға әрекеттendі.

Шымкент қалалық сотының бізге берген мәліметтіне қарғанда, полицияның мұндай шешімді қабылдаудына О.Почиваловқа Ресейдің тиісті орындарының берген төлкүжаты негіз болған. Сондай-ақ шымкенттік шенеунікің көрші елдің азаматтығын алып қойғанын Ресей Федерациясы Ишкі істер министрлігінің берген хаты да растаған.

-Артынануши Почивалов және оның екілі аталаған фактіні жоққа шыгаратында сотқа қандай да бір дәлел ұсынбады. Әл-Фараби аудандық сотының 22 ақпандагы шешімімен Почиваловтың Шымкент қаласының Полиция департаментінің әрекетіне берген арызы қанағаттандырусыз қалдырылды,-ділінген Шымкент қалалық сотының мәліметтінде.

Жуырда Почиваловтың өзі журналистерге арнап баспасөз мәслихатын беріп, Қазақстан азаматы екендігін, өзіне қатысты айтылып

жатқан ақпараттардың жалғандығын, бұл іске нүктені сот қоятынын мәлім еткен еді. Осы жыында оның адвокаты бірнеше құжаттарды таныстыруды. Осы құжаттарға қарғанда, Олег Почивалов Ресей азаматтығын осыдан 15 жыл бұрын иеленіп қойған. Ең алғашқы төлкүжатты 2007 жылы Мәскеу облысы Красногор қалалық Ишкі істер басқармасынан алған. Былтыр наурызыда 45 жасқа толуына байланысты «тарихи отанының» төлкүжатын жаңалатқан. Оның қос азаматтығын былтыр жеткісінде Ұлттық қауіпсіздік органдары анықтапты. Осыдан кейін Почиваловтың Ресей азаматтығын алғанына ешқандай күмән жок сияқты. Ендеше бұлтарлаптын айғақтардың болуына қарамастан оның сотқа арыздануына не себеп? Мұлдем туініксіз.

Енді Әл-Фараби аудандық сотының шешімі күшіне енген соң Шымкент қаласының әкімі Мұрат Эйтеновеке қалалық дene шынықтыру және спорт басқармасының басшысы Олег Почиваловтың қызметтінен босатудан басқа амалы жок. Почивалов бұл қызметке былтыр маусымда тағайындалған.

Жыл басынан бері үшеуіне 1 млрд 100 млн тенге беріліпті. 5 жылда 42 млрд болады екен, — деп атап еткен ол өзінін facebook паракашасында.

Басында айтып еткеніміздей, депутаттардың жалакысы туралы мәліметті таратуға болмайды. Қаржы министрлігінде сенсек, парламенттегі бір депутатта қанша ақша жұмсалатыны туралы акпарат құпия болып саналады.

«Мемлекеттік қызметкерлердің жалакысы мемлекеттік органдардың есебінен енбекақы төлеудін бірлығай жүйесіне сәйкес жузеге асырылады. Құжат үкіметтің 2017 жылғы № 646 қауылдың «Мемлекеттік қызметтердің жалакысы туралы ақпарат құпия болып саналады. Қаржы министрлігінде 16 қазандығы «Қызметтік пайдалану үшін» деген белгісімен макұлданған ерекесіне сәйкес (№ 646 қауыл) депутаттардың жалакысы туралы мәліметті таратуға болмайды. Бірақ соған қарамастан кейбір сарапшылар парламенттегі жұмсалатын қаржының колемін жүрткізе Skifnews.kz ақпарат порталы.

Жыл басынан бері үшеуіне 1 млрд 100 млн тенге беріліпті.

Жалапы елімізде парламенттегі бір депутатқа қанша ақша жұмсалатыны туралы ақпарат құпия болып саналады.

«Кызметтік пайдалану үшін» деген белгісімен макұлданған ерекесіне сәйкес (№ 646 қауыл) депутаттардың жалакысы туралы мәліметті таратуға болмайды. Бірақ соған қарамастан кейбір сарапшылар парламенттегі жұмсалатын қаржының колемін жүрткізе Skifnews.kz ақпарат порталы.

AzaNews жаңалықтарының продюсері

әрі жүргізуші Нұрбек Тұсіпханын

айтуыша, Парламенттегі орны алған үш

партияға заңғы жұмсалмайды. Яғни

бас-аяғы бес жылдың ішінде 42 млрд тенге жұмсалады екен.

«Қазақстан парламенттегі 3 партия

мемлекеттік бюджеттен, яғни халықтың

ақшасынан секунд сайын 266 тенге алады.

«Нұр Отан» — 208 тенге, «Ақ жол» —

32 тенге, «Қазақстан халық партиясы»

(коммунист) — 26 тенге. Секунд сайын

пайдалану үшін» белгісімен макұлданған.

Ереженің 37-тармағына сәйкес таратылуы шектеулі құжаттар мен басылымдардан алынған мәліметтерді соз сойлеуде немесе ашын баспасөзде,

Түркістан қаласында Бекзат Саттарханов атындағы дарынды балалардың спорт мектебінің жаңа жобасы мақұлданды.

Саттарханов даңғылының бойынан бой көтеретін ғимарат заман талабына сай, ері шаңардың жаңарған келбетіне сәйкес салынбақ, деп хабарлайды ҚазАқпарат.

Жаңа нысандың құрылышы жақын уақытта басталып, келер жылы пайдалануға берілмек.

Аумағы 320 орындық болатын спорт

ТҮРКІСТАН ҚАЛАСЫНДА БЕКЗАТ САТТАРХАНОВ АТЫНДАҒЫ СПОРТ КЕШЕНІ САЛЫНАДЫ

кешенінде үлкен зал мен бірнеше жаттығу бөлмелері орналасады деп жоспарланған. «Желілік саябақ» бойында, бұрынғы орнынан қайта бой көтеретін зәулім кешенниң айналасы толық аббатандырылып, көгалдандырылады.

Бүгін облыс әкімі Өмірзак Шөкев жаңа спорт кешенінің жобасымен танысып, мақұлдады. Аймақ басшысы сондай-ақ, Түркістан қаласында атқарылып жатқан жұмыстарды пысықтады. Құрылышшылармен кездесіп, аландарда сақтақ пен карантин шарттарын күшету керектігін ескертті. Қажет болған жағдайда тәулік бойғы жұмыс кестесіне көшуді тапсырды.

Облыс әкімі бұдан бөлек Түркістанда жаңадан салынған жатқан сәулеті ерекше мешіт құрылышымен де танысты. Қалага кіреберісте әлемдегі озық тәжірибелерді ұштастырган еңсөлі мешіттің құрылышын Өзбекстан президенті Шавкат Мирзиев қолдаган.

Шығыстың нақышта жасалған Ислам орталығының 20 мың шаршы метр аумаққа жайғасқан. Жаңа гибадат орнында 5 мың жамағат бір мезгілде сәждеге бас тигізіп, күлишілік ете алады. Діни ғимарат Ұлы Жібек

жолы бойымен көне шаңарға келетін туристердің қызыгуышылығын арттыратын тағы бір нысан болмак. Ақ мешітте мұсылмандық жоралардың жасайтын орындар, конгресс-холл, неке сарайы, 400 орындық медресе, кітапхана, асхана салынады деп күтілуде. Ал, әкімшілік-іскеरлік орталығында құрылыш жұмыстары жүріп жатқан 38 қоңқабаттың түрғын үйлердің сыртқы қасбеті ашық түсті травертин мен ақышыл мәрмәр таспен қапталуда. Саттарханов даңғылының бойындағы түрғын үйлер мен ғимараттардың сыртқы көрінісі бірынғай стилде жаңартылуда.

Облыс әкімі «Желілік саябақтың» үшінші кезеңінің жұмысын да бақылады. 15 гектар аумақта 200-ға жуық жұмысшы мен 80 техника жұмылдырылған. Өмірзак Шөкев мәдени – рухани орталықтағы құрылыш басында болып, «Керуен сарай» түрғын үй кешенінде атқарылып жатқан жұмыстар барысын аралап көрді. Алаңның аумағы жасыл желекке оранып, веложолдар салынуда. Жаяу жүргіншілерге ынғайлар болуы үшін жарықшамдар мен орындықтар койылып, көгал, су арнасы откен демалыс аймағына айналмақ.

ТҮРКІСТАН ОБЛЫСЫНДА ЖАҢА АУДАН ҚҰРУ ТУРАЛЫ ПРЕЗИДЕНТКЕ ҰСЫНЫС БЕРІЛДІ

Түркістан облысында жаңа Сауран ауданын құру туралы ҚР Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевқа ұсныныс берілді. Бұл туралы халықпен есептік кездесуінде өнір әкімі Өмірзак Шөкев мәлім етті, деп хабарлайды ҚазАқпарат.

Түркістан облысының әкімі есептік жында түркістандықтарды жаңа Сауран ауданының құрылудың күттіктады.

«Облыс орталығы Түркістан қаласына көшірілген бөрі Кентау қаласына оның бұрынғы 12 ауыл округі берілген болатын. Кентау қаласы аумағындағы елді мекендердің дамуына қанша көніл бөлінгенімен, өнірді ары қарай тиімді

дамыту бағыттары мені көптен бері толғандырып жүрген мәселелердің бірі болатын. Бұлай дейтін себебім, кала шекарасының кеңеюі, түрғындар санының екі есеге артуы, бұрынғы Кентау қаласы мен ауылдық округтердің қарқынды дамуы мен өзекті әлеуметтік мәселелерін үақытылы, сапалы шешүге, аумакты ұтымды басқаруға біршама қындықтар туындасты. Осыған орай, жаңа аудан құру және жаңа ауданға Сауран атын беру жөнінде Мемлекет басшысына ұсныс берілді», — деді Өмірзак Шөкев.

Бүгінгі таңда, заң талаптарына сай тиісті құжаттар рәсімделуде. Қорытынды құжаттар Үкімет пен Президенттің қаруына енгізілетін болады. Сауран ауданы 2021 жылы Наурыз мейрамы қарсаңында құрылды деп жоспарлануда.

Еске салсак, Жаңа жыл мерекесі карсаңында Ө.Шөкев Кентау қаласы мен оның ауылдық округтерінің түрғындарымен арнайы кездесіп, Сауран ауданын құру туралы ұснысын белдірген болатын. Халық өнір басшысының бастамасын қуанышпен колдады.

Бұған дейін Өмірзак Шөкев Кентау қаласы Түркістан қаласымен катар дамытылатынын айтқан еді.

ТҮРКІСТАНДА ЖАЙЫЛЫМ ЖЕРЛЕРДІҢ АУМАҒЫ 742 МЫҢ ГЕКТАРГА ҰЛҒАЙДЫ

Түркістан облысы аумағындағы жайылым жерлердің қайтарудың 5 бағыттық қадамдық алгоритм жобасы әзірленді. Осылайша халықтың пайдаланатын жайылым жерлерінің колемі 742 мың га немесе 21% артады, деп хабарлайды ҚазАқпарат тілшісі.

Облыс әкімінің тапсырмасымен дайындалған алгоритм бойынша жайылым тапшылығы орын алған 152 елді мекен маңындағы халықтың мұқтажына алынатын учаскелер анықталып, басымдылық берілді.

Өнір басшысы Өмірзак Шөкевтің төрагалығымен өткен лездемелік мәжілісте жер катынастары басқармасының басшысы Самат Рамазанов жер саласына катысты берілген тапсырманың орындалуы туралы баяндады. Бекітілген іс-жоспарға сәйкес, абындағы жылы I-жарты жылдықта 66,4 мың га II - жарты жылдықта 63,2 мың га, жалпы 130 мың гектарға жуық жайылымдық жерлерді халықтың мұқтажына алу жоспарлануда. Алынатын учаскелер нактыланып жатыр.

Нәтижесінде жыл соңына дейін халықтың пайдаланатын жайылым жерлердің колемі 742 мың га немесе 21% артады. Жалпы Түркістан облысында 3 млн 200 мың гектар жайылымдық жер бар. Жайылым жерлердің елді мекендер шегіне енгізу жолымен ауыл округтері әкімдерінің тікелей жаупкершилігіне беріледі.

Тұрғындардың басқа да мұқтаждығына қажет болған жерді жергілікті қоғамдық бақылау үйімдердің көлісімі қажет. Бұл бағыттағы жұмыстар халықты жайылым жермен тольк қамтылғанша түрақты бақылауда. Жында сондай-ақ, Түркістан қаласы аумағын көгалдандыру бойынша атқарылған жұмыстардың барысы жайлы жауапты басқарма басшыларды баяндады. Қаланы көгалдандыру үшін облыс аудандары мен басқармалары 32 секторға бөлінген.

Әр сектор 10 мынға дейін ағаш көшеттерін отыргызып, су жүйесін орнатып, ұнғымалар қазып, насостар коюда. Газон егіп, жанбыラлатып суару жүйесін енгізуде. Қала аумағында терек,

карағаш, шырша, шаған, арша, үйенқі ағаштары отыргызылды. Желден корғау мақсатында ағаш тіреуіштер орнатылып, торт жағынан жіппен тартылды. Алда ағаштарды паспорттау басталады. Бұдан бөлек, жол бойына гүл еgetін құмыралар орнатылып, жарықтандырылатын болады. Веложолдар теселіп, көшелерде жарық шамдар, қоқыс жәшіктері мен ыңғайлы орындықтар орнатылды. Бұл ауамақтарда тұракты түрде сенбілік жұмыстардың жүргізілуде. Мәжілісте бұдан өзге облыстағы су тасқыны жағдайы баяндады.

Апattyң алдын алу мақсатында жалпы торт жыл колемінде 71 шк корғаның дамбасы, 75 шк астам өзендердің бойында арина түзету мен жаға бекіту, 262 шк каналдарды жөндеуден өткізілген. 430 шақырым коллекторлар механикалық тұроғыда тазартылған Аксұмбек, Бақырлы, Ашы су коймалары күрделі жөндеуден өткен.

Сондай-ақ, Сырдария өзені бойындағы 22 елді мекенді қаматамысыз етіп отырган «Ұлкен су» дабыл беру жүйесінде жаңа жаңыртылған. «2021-2023 жылдарға арналған су тасқынына қарса іс-шаралар кешені» Жол картасының жобасына 20 ішара енгізіліп, жағалауды нығайту мен түзету жұмыстарының уақытылы аяқталуы бақылауда болады. Көктемгі су тасқынын алдын алуға қажетті қурал-жабдық қоры жасақталып, облыс аумағындағы азаматтық корғау құрылымдарының 5 мындан астам жеке құрамы, 1 мындан астам техникасы дайындыққа келтірілген.

ТҮРКІСТАНДА ҰЙ БАФАСЫ ШАРЫҚТАП КЕТТІ

Қажетті өнімнің 70 процентін сырттан тасымалдайтын құрылышшылар жергілікті биліктен бағанды тұрақтандыруды сұрап отыр.

Түркістанда сонғы кезде құрылышс материалдарының бағасы 25-30 процентке бір-ақ көтерілді, — деп жазады 24.kz.

Әсіреле арматура, төбеле қажетті металлы жабындылардың бағасы аспандап кетті. Цемент – 15, ал ішкі әрлеу жұмыстарының материалдары 17 процентке өсken.

Құрылыш компаниясының басшысы Арман Сейітов: «Был арматураның бағасы 30-40 процентке көтерілді.

Одан кейін қызыл кірпішті былтыр 33 тенgeden алсақ, биыл – 56-57 теңге. Жабын төсемелер, сыртқы қасбеттің материалдары, жылу ұстағыш материалдардың бағасы 20-30 процентке көтеріліп кетті», – дейді.

Өнірде құрылышс материалдарын өндіртіп 50-ге жуық кәсіпорын бар. Бірақ олардың деңі шағын болғандықтан сұранысты тольк өтей алмайды. Мұның үстіне көбі қыс мезгілінде жұмыссын тоқтатып койған. Сондықтан өнірде құрылышс қажетті өнімнің біразы сырттан тасымалданады. Мұның бөрі баспаңа бағасының шарықтауына себеп болып отыр.

Облыстық құрылышс баскармасы басындылық орынбасары Фалымжан Төлегенов: «Былтыр 160 мың тенgeden шаршы метрі болды түрғын үйдің, ал казіргі таңда 200-220 мың тенгеге шығып отыр нарықтағы бағасы. Мұнан бөлек жеке инвесторлар есебінен салынып жатқан үйдерге олар өздерінің тағы құнын қосып, 240 мың теңге, тіпті одан да жогары баға койып отыр», – деді.

Қазір Түркістанда 122 нысан салынып жатыр. Мұның жартысына жуығы баспаңа екен.

БИЛІК ТРАНЗИТИ ЖӘНЕ ЖОҚ ПАНДЕМИЯМЕН КҮРЕС – ТҮРКІМЕНСТАНДА НЕ БОЛЫП ЖАТЫР?

Ел Президентінің денсаулығы нашар деген қауесет бар.

Бірнеше жылдан бері Гурбангулы Бердімұхамедов ұлы Сердарды озін алмастыруға дайындал келеді, деп есептейді Азаттық порталының авторлары. Жақында 39 жастағы мұрагер вице-премьер-министр наузымына ие болды, ол оған Түркіменстан Қауіпсіздік кеңесінде де, Жоғары бақылау палатасының басшысы қызметінде де орын алуға мүмкіндік береді.

Өрлеу «тарихы»

2016 жылдың күраша айында Сердар парламенттегі бос орынга жайгасып, депутат болды.

Оның пайда болуы бұл сайлауды көнеттөн маңызды етті, ойткен басқа жағдайларда олар назардан тыс қалатын еді. Сердар Ауыл шаруашылығы министрінің орынбасары болып жұмыс істеді, содан кейін Комірсүтек ресурстарын басқару және пайдалану жөніндегі қазіргі мемлекеттік агенттік басқарды, деп жазады портад.

Сайланғаннан төрт ай өткен соң, Сердар парламенттік Құқықтық комитеттің басқарды. 2018 жылдың наурызында ол қайта сайланды, содан кейін оның билік иерархиясындағы өрлеуі басталды.

2019 жылдың қантарында Ашхабад орналасқан Ахал үәләяты губернаторының орынбасары болды. Түркімен астанасы ерекше мәртебеге ие және реңсі түрде аймактың болігі емес. Сол жылдың маусым айында Сердар үәләятын басшысы болды,

ал 2020 жылдың акпан айында ол Өнеркәсіп және құрылыш министрі болды.

Мемлекеттік бұқаралық акпарат құралдарында Сердар екесімен бірге түсірілген бейнелер мен фотосуреттер жиі жарияланады. Бұл 2018 жылдың акпан айында Амұл — Хазар жол талғамайтын көліктердің автошеруінің басталуы кезінде болды. Содан кейін мемлекеттік телевизор Президент Бердімұхамедовтен эстафетаны ұлана тапсырығанын көрсетті. Бұл саңаға қандай да бір мағына сыйғызуға тырыскандай болды. Сердардың жұмысы туралы хабарламалар мемлекеттік БАҚ-та жиі жарияланады.

Президенттің ұлы Парламенттің спикері бола ма?

“Ахал үәләятын басқарған Сердар

екімшілік ғимаратына кіруге және оның ішіндегі әрекетке қатысты бірқатар жаңа ережелерін енгізіп деген акпарат пайда болды”, — дейді авторлар.

Атап айтқанда, оның кеңесіне бірнеше лауазымды тұлғаға көлгө ақынды, қызметкерлер жұмыс орындарынан тек кәжет болған жағдайдаға жаңа кете алады, сонымен қатар “өте тыныш әрекет етуі керек”. Ғимарат ішінде ұялы телефондарға тыбым салынды, ал Сердар кабинетіне бұрынғы губернаторларда болмаган күзет қойылды.

Ол бағыныштырып жиі коркытып отырған, тіпті мойындарын қайырамын деп айтқан.

Конституцияға сәйкес, егер президент өз міндеттерін орындаі алмаса, оның функциялары парламент спикеріне ауысады. Жақында екі палаталы болған түркімен парламенттінде сайлау наурыз айында өтеді.

Осьдан кейін жоғарғы палатаның спикерінің президенттік өкілдіктерінің иерархиясындағы екінші тұлға болады.

Сердар бұл лауазымға үміткер ретінде қарастырылады.

Денсаулығы нашарлағаны туралы қауесет

— Президенттің ұлының мансап базаспайдында олар әкесінің денсаулығына байланысты қауесеттермен қатар жүреді. Сердар Парламентке алғаш сайланғаннан бери кем дегендеге екі рет Бердімұхамедов диабеттік комага түсті

Әлем

деген қауесет тарады.

Сондай-ақ, ол ұзақ уақыт бойы 2019 жылдың шілдесі мен тамыз айында басы арашында мемлекеттік БАҚ бетінен жоғалып кетті.

Бұл тіпті оның қайтыс болуы туралы болжамға алғып келді”, — деп жазады портал.

Пандемия басталғаннан бері шетелдіктерге Түркіменстанға кіру мүмкін емес. Елорда бірнеше адамды қоспағанда, келушілердің көшілігі үшін жабық. Олардың арасында доктор Клаус Пархофер бастиған неміс дәрігерлер тобы бар. Карапша айының соңынан бастап дәрігерлер Ашхабадқа түркімен ұшактарымен екі рет шыты.

Бірақ Түркіменстан жағдайында

жұма, 26 акпан, 2021 жыл

№8 (890)

7

Азаттық. Ал жуырда Ұлттық қауіпсіздік министрлігі қызметкерлерінің қатысуымен жиналистар откізілді. Педагогтардан

спорт мектептері тәрбиеленушілерінің әңгімелерінен үнемі хабардар болып отыру және басшылықты хабардар ету талап етілді.

— Өз кезегінде спорт мектептерінің басшылары жиналған акпаратты Ұлттық қауіпсіздік министрлігінің Өңірлік басқармасына беруі тиіс, — деп жазады портал.

Сонымен катарап, оқушылардың өздері жас балуанның өлімін талқылауды, ал олардың ата-аналарын балаларға смартфон бермеуге шакырыды.

Байланыс үшін интернетке кіре алмайтын телефондарды пайдалану үсінілді.

Олар жалакыны қөтеруге уәде берді, бірақ олар төмөнделді.

Сонымен катарап, медициналық қызметтер Түркіменстан тұрғындарының көшілігіне кол жетімді емес.

Азаттықтың айтуынша, Лебап үәләяты ауруханалары лық толы, көптеген адамға ауруханаға жатқызудан бас тартқан.

Бұл ретте медициналық қызметтер бірақ қосымша ақыға көрсетіледі.

Ақпан айының басында Лебап медицина қызметкерлерінің жалакысынан үстемде ақындықтың қысқартылған туралы хабарларды. Осылайша, медицина қызметкерлерінің жалакысы белгіленген мөлшерлемемен шектеледі.

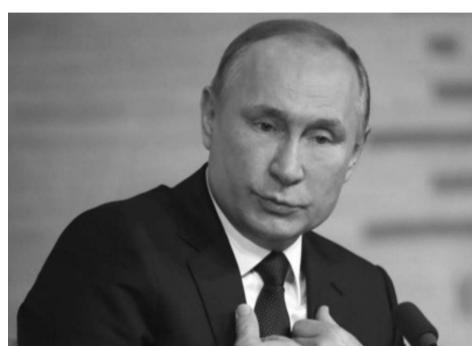
Бұл медицина қызметкерлерінің жалакысының орта есептеп 20%-ға томендеуіне экелді.

Кейір медициналық мекемелерде дәрігерлерге демалысқа шығуға тыбым салынды.

— Откен жылдардың дәстүрі бойынша Түркіменстан үкіметі жыл басынан бері бюджет қызметкерлерінің жалакысын 10%-ға көтерілетінін хабарлады. Бірақ соған қарамастан, медицина қызметкерлерінің табысы төмендеуде. Салыстырма үшін: денсаулық сактау саласындағы орташа жалалы 2020 жылдың басында 1 800 манат, ал 2021 жылдың қантарында 1 440 манат болды, — деп жазады Азаттық.

365info.kz

ПУТИН БЕЛАРУССИЯДАН КЕЙІН ҚАЗАҚСТАНҒА ҚОЛ САЛА МА?

доспзы, одактаспзы” деп алдап-арбап ақша алып жүрді. Ал қазір Ресей Беларуссияға «Өз үеденді орында» деп катаң талап қойып отыр. Бір сөзбен айтқанда Лукашенконың жағдайы күни. Ол билік калу үшін Ресейдің талаптарын орындауда мәжбур болады. Кездесуде Путин «Сенің жағдайын күни. Егер біздің талаптарды орындаамасаң өзімізгің ынғайлы адамды қоямыз» деуі мүмкін. Өз өкілтілігін береді. Басқа кайда барады? Беларуссияда басқа жол жок. Еуропа елдері «Біліктен кет» десе, Ресей «Біздің көл астыныңға кір» деп кинап жатыр», — дейді ол.

Қазыбек Бейсебаев беларустың үлтшыл жастары Ресейдің боданы болуға келіспейтінін айтады. Өйткені олар Кремльден қарағанда батыс елдерімен байланысты қүштейткенді қалағын көрінеді. Бір сөзбен айтқанда, Минскінің Қазақ еліне қарағанда таңдауы бар. Эйтсе де Беларуссияның экономикасы Ресейге тәуелді болғандықтан батыспен ынтымактастық орнатуы өте күни.

Беларуссияның Кремльге тәуелді болуы Қазақстанға қалај әсер етеді? Сондай-ақ Мәскеу мен Минскінің арасындағы жағдайдан біздің билік қандай сабак алуы керек?

«Ресей Беларуссияны біржола бағындырғаннан кейін Қазақ еліне назар аударады. Өйткені біздің Ресеймен 7591 шакырыш шекаралық бар. Кремль Қазақстанға «Сен бізбен боласындар ма, жок элде Еуропа елдерін бей?» деп нақты сұрап кояды. Олардың бізге жасайтын түрлі қысымдары бар. Солардың ішінде әскери әрекеттің айтпағанда экономикалық қысымның озі бізге оңай сопкайды. Әрине, біздің Беларуссиядан қарағанда жағдаймыз жаман емес.

Ал «Біздің билік қандай сабак алу керек» деген сұрапка келер болса, біз еліміздің экономикасын көтеруімін керек. Біз 30 жыл бойы ЭКСПО-2017 көрмесі мен ЛРТ сынды

жобалардың құрылышына ақшаны шаштық. Соның салдарынан қазір қалт-құлт етіп отырмыз. Өйткені біздің мемлекет экономиканы қөтеру үшін ештene істеген жок. Мәселен біз жақында қытайдан 1 млрд 300 млн евро қарыз алатын болдық. Кеше Қаржы министрі «Ақшамыз жетпейді. Тағы қарыз алуымыз керек» деп айтты. Қыскасы, үкімет Тәуелсіздіктің 30 жылдығында қарыз алушудан баска ештene істеген жок», — дейді ол.

— Біздің кейір белгілі азаматтар

«Еуразиялық одактан шығуымыз керек» деп айтады. Шын мәнінде біздің одактан шығуымыз мүмкін бе?

— Еуразия экономикалық одагының ең басты шарыт Ресеймен ынтымактастықты қүштейту болып саналады. Біздің экономикалық Беларуссиядан бүрін Ресеймен тығыз байланысты. Шын мәнінде одактан шығу — Ресеймен қарым-қатынасты үзү деген сез.

Бұл мүмкін бе? Мүмкін емес. Біздің кейір сарапшыларымыз «Одактан шығу керек» деп айтады. Одактың аты Еуразия деп аталғанымен шын мәнінде біздің Ресеймен ынтымактастық. Ал одактан шығу Ресеймен ынтымактастықты тоқтату болып саналады.

Бұл тақ қазіргі жағдайда мүмкін емес. Шекаралымыз ортак әрі экономикалық жағдаймыз тәуелді болғандықтан Ресеймен байланысты үзе алмаймыз. Мәселен, біздің мұнаймыз Ресей арқылы сатылып жатыр. Егер одактан шықса Ресей көлік транзитінің бағасын көтеріп жібереді. Біз бір күннің ішінде Ресейдің орнына кімді табамыз?

— Мұның сыртындағы әскери қысым көрсету мүмкін дейсіз ғо...

— Бізге ұнай ма, ұнамай ма, біздің жағдайымыз осылай. Жалпы халықаралық саясатта ұнай ма, ұнамай ма деген мәселе жок. Тек қана мұнде бар. Ресеймен көрші тұргандықтан басқа жаққа көшіп кете алмаймыз.

Төле би «Көршінмен, әсіресе орыспен тату түр» деп айтады.

Одактан шығамыз деген азаматтарда

кандай альтернатива бар? Біздің таңда мүмкіндігім болуы үшін экономикамызында дамытуымыз керек еді. Біз темір жол түрмак карапайым жол салған жоқпыз. Бір сөзбен айтқанда, тәуелсіздігімізді өзіміз колдан беріп отырмыз.

— Еліміздің Өзбекстан секілді одакқа кірмей қонға мүмкіндігі бар ма еді?

— Жоқ. Өзбекстан Ресеймен шекараласпайды. Тек олардың азаматтары Ресейге барып жұмыс істейді.

— Біздің Ресейге тәуеллілігіміз Назарбаев билікті ұзак отырғаны үшін артқан шығар. Егер бізде жүйелі билік ауы

«ҚАЗАҚСТАН АРУЫ» БАЙҚАУЫНЫҢ ЖЕҢІМПАЗДАРЫ БҮГІНДЕ НЕМЕН АЙНАЛЫСЫП ЖУР?

Елімізде «Қазақстан аруы» есемдік байқауы 1997 жылдан бері откізіліп келеді. Жеңімпаз атапан сұлулымыз «Әлем аруы» және «Дүниежүзі аруы» байқауларына жолдама алғып, ел намысын қорғайды.

Сайыс 20 жылдан астам бойы ең көрікті бойжеткендеріміз бен хас сұлуларды таңдағап, жүлдізы жанды деуге болады. Гауыртаспен көмкерілген тәж, ақшалай сыйлық, «Әлем аруына» жолдама, ТВ-дағы түсірілімдер, жарнама түсі – міне осындай мүмкіндіктер бәске тігілген. «Ай десе аузы, күн десе көзі бар» ен сұлулар катарында соңғы жылдары кім болды? Бүгінде олардың немен айналысып жүргенін анықтауға тырыстық...

«Қазақстан аруы – 2013» байқауының жеңімпазы – 24 жастағы алматылық Айдай Исаева болды. Бір жылдан кейін ол Майамида откен «Әлем аруы – 2014» байқауына қатысты. Сол сайыстан кейін жігіті сөз айттып, Айдай 2015

жылы тұрмысқа шыкты. Қазір олардың уш баласы бар. ҚазҰМУ-дің түлегі бұған дейін дәрігерлік қызыметін жалғастырмақ болған. Алайда «Адам жоспарлайды, Алла шешеді» демекін бүгінде аруымыз отағасысымен бірге кайрымдылық қорын құрыпты. Қазір сонымен айналысып жүргеніне бірнеше жыл болды. Арасында «Қалаудың сен» бағдарламасында жүргізуши болып, бағын сынаған.

2014 жылдың аруы тағы бір алматылық бойжеткен болды. Регина Вандышева келесі жылында «Әлем аруы» байқауына қатысып, спорттық сайыста 4-орынды иеленді. Ол негізі Қазақстанда жеңіл

атлетикадан спорт шебері еді. Сол кезде Регина әлемдегі ең көрікті 15 үздік бойжеткеннің тізіміне кірді.

Алматылық ару үйлену тойын Италияның төрінде жасапты. Бүгінде жолдасымен Германияда тұрып жатыр. Қазір астанасы Берлинде оның өз гал-

лериясын ашқан.

«Ханшайым болу үшін түркелбеттің сұлулығы емес, жандуниең тазалығы мен мейірімділігі керек», – дейді Регина Вандышева.

«Қазақстан аруы – 2015» байқауының жеңімпазы – 17 жастағы ақтаулық ару Элия Мергенбаева. Бүгінде ол екі баланың анасы атапын отыр.

Соған қарамастан өзінің туған жері Ақтауда әлеуметтік мәселелеріне араласып, кайрымдылық жасаумен атсалысуда.

Ал «Қазақстан аруы – 2016» атағын Қызылорда өкілі жеңіп алды. Ол кезде 18 жастағы Гүлбану Әзімхан медициналық колледждің студенті еді. Қазір 22 жастағы бойжеткен Алматыда тұрады. Косметолог-эстетист маманы екен. Осы күнде қыз-көліншектердің табиги сұлулығын сақтауға қомектеседі.

16 жастағы «Атырау аруы» Альфия Ерсайын «Қазақстан аруы – 2018» атанды. Ол Дүтбаева атындағы Атырау гуманитарлық колледжінде «Бейнелеу өнері мен сызу мұғалімі» мамандығы бойынша оқып жатыр. Волейбол ойнап, бимен айналысқан Альфия 13 жасында модель мектебіне келген. Алайда сол кезде ата-анасы бұған қарсы болыпты.

2019 жылдың аруы – павлодарлық бойжеткен Мадина Батық танылды. Тұрмысқа шыкса да, сән әлемінен қол үзген емес. Ол ел ішіндегі үздік модельдердің тізімін бастап тұр. Жақында Masaui атты өз брендін қалыптастырып жатыр. Ол жерде өзінізге лайық күім үлгісін алуға болады екен.

Жалпы, осы аралықта «Қазақстан аруы» екі рет етпей қалды: 2017 мен 2020 жылдары. Әлемдегі көп байқауға қарағанда жыл сайын етептін «Қазақстан Аруы» сұлулық байқауына қатысу – бүкіл Қазақстан арулары үшін тегін. Байқаудың финалына екі апта қалғанда республиканың әр каласының сұлулары елордада жиналады. Үйимдастырушылар олардың жүріп-тұруына, тамағына және басқа да шығындарына ақы төлейді.

Финалға дейін үлкен дайындық жүреді, кәсіби визажистер, шаштарараздар, фотосуретшілер мен дефилем және би шеберлері сұлулармен жұмыс істейді. Қатысушылар кәсіби фото және бейне портфолио, іс-шара демеушілерінен жүлде алады, осының бәрі тегін. Ал жеңімпаз Қазақстанды «Әлем аруы» және «Дүниежүзі аруы» сияқты әлемдік сұлулық байқауарларында танытады. Әлемдік байқауға қатысуға қажетті шығынның бәрін «Қазақстан аруы» дирекциясы өз майнына алады.

Байқаудың әділ-қазылары финал барысында қатысушылардың үздік үштігін таңдайды. Әрі қарай тікелей әндириде халықтың онлайн және sms-дауыс беруі басталады. Шешуші сөз – халықтың еншісінде. Әділ-қазылардың дауыс беру хаттамалары, онлайн және sms-дауыс беру хаттамалары байқаудың ресми сайтында «Қазақстан аруы» таңдаудың әділдігі үшін ашық түрде жарияланады. Бұл сұлба жыл сайын қайталанады және қалаған адамның бәрі дауыс берудің барлық кезеңін көре алады.

Анар ҚОНЫС

НАУРЫЗ – ИЗГІЛІККЕ ТОЛЫ МЕРЕКЕ

Әз Наурыз – көне мейрам. Наурыз мейрамы ежелгі заманнан қалыптасқан жыл бастау мейрамы. Наурыз мерекесін тойлау дәстүрі дүниене жүзі халықтарының көпшілігінің тұрмыс-салтында орын алған. Мереке табиғат пен

адамның үндестігін көрсетеді. Наурыз – күн мен түннің тенелген күні. Қоқтемті күн тоғысы наурыз айының 21-нен 22-не ауысқан түн болады.

Осы күннен бастап күн ұзарып, түн қысқарады. Дәстүр бойынша

Наурыз мейрамын бүкіл ауыл, ел болып, әсіресе жастар жағы түгелдей таң шапағатын карсы алғып, ағаш отырғызып, ғұл егу рәсімін өткізуден бастайтын.

Бұл мейрам – бүкіл шығыс халықтарына ортақ салт. Тегінде Наурыз үлт мейрамы болғандықтан, оның тарихи маңызының терендігі бар. Үзіншілік көңілдігінде жер бетіндегі тіршілік атаулының барлығы қуанады. Жасы үлкендер өздерінен кішілерге ақылын айтып, Ұлыстың ұлы күнінің қасиетін түсіндіреді.

Адамдар араларында болған араздықтарын ұмытып, бір-біріне кешірім сұрайды. Бұл күні тек жақсылықтар жасалып, қонақ болып бір-бірінің үйіне барады. Дастарханан дәм ауыз тиіп, шаңыраққа сәлем беріп кетеді. Осы күнде «Ақ түйенің қарны жарылған күн» дейді халық.

Бұл мейрам – адамзат пен табиғаттың үйлесімін паш етептің күн. Сондықтан,

Ұлыстың ұлы күнінде Жер Анаға

тәғзым жасау осы мерекенің басты нышаны болып табылады.

Бұл күні адамдар табиғатка жақындаі түсіп, Жер Анамен үйлесім

тауып өмір кешуге қадамдар жасай-

ды. Бұлактар тазартылып, ағаштар отырғызылады. «Бұлак көрсөн көзін аш!», «Бір тал ексең, он тал ек!» деген сездер осыдан шыққан болу керек. Наурыз – достық, еңбек, бейбітшілік мерекесі. Әжелеріміз бен аналарымыздың мерекеге арнал дайындастын тағамдарының озі қандай керемет! Дастарқаның басты асы – «Наурыз көжे» тоқшылықтын белгісі.

Наурыз көже жеті түрлі тағамнан жасалады. «Наурыз көжені тойып ішу керек, сонда жыл бойы тоқшылық болады!» деген сенім бар. Дастарқан басында жастар үлкендердің батасын алады. Бата – үлкендердің өзінен жасы кішілерге беретін ықыласты тілегі.

Ақсақалдар: «Ұлыс оң болсын! Ақ мол болсын, қайда барсаң да жол болсын!» деп бата беріп, ақ ниеттерін білдіріп отырады.

А.А. ТОКТАБЕК,,
А.Е.ОТУНШИЕВА
М.Әуезов атындағы ОҚУ-нің
«Стандарттау және сертификаттау» кафедрасының магистр, аға оқытушылары

Мемлекіттік иесі «Д.АЙДАНА» ЖШС	Бас редактор НҰРСҰЛТАН ШӘРІПОВ	Газет Қазақстан Республикасының Мәдениет акпарат және қоғамдық көлісім министрлігінде 30.12.1999 жылы тіркеліп, тіркеу куәлігі №1005-Г куәлігі берілген.	«Ар-ДАҚ» газетінің компютерлік орталығында төріліп, Жеке касіппер «ЖКМ Махмұдов.К» баспаханасында басылды. Баспахананың мекен-жайы: Шымкент қаласы, Түркістан көшесі, 6	Редакцияның мекен-жайы: Шымкент қаласы, Абдіразаков көшесі, 3/У
	Бас редактордың орынбасары МОМБЕК ӘБДІӘКІМҰЛЫ	Газет бетіндегі жарияланымдардың позициясын үшін редакция жауап бермейді. «Ар-ДАҚ»-та жарияланған макала көшіріліп басыласа, сілтеме жасалуы міндетті. Кейбір суреттер және материалдар ғаламтордан алынды	ЖАЗЫЛУ ИНДЕКСІ 65475	Таралу аймагы - Қазақстан Республикасы
	Жаупапты хатшы АЙНҰР ОРАЗОВА		Беттеуши-дизайнер НҰРЗИПА БӘЙТЕНОВА	ardak.gazeta@mail.ru
				Таралым: 3000 Тапсырыс: